

IRENEUSZ BIENIECKI

GDYNIA

SAMOLOTY I ŚMIGŁOWCE
WOJSK OCHRONY POGRANICZA W OCHRONIE
POLSKIEJ GRANICY MORSKIEJ W LATACH 1958-1991

Wojska Ochrony Pogranicza (WOP) utworzono 13.09.1945 r., jednak przez pierwszych kilkanaście lat funkcjonowania nie miały one w swojej strukturze organizacyjnej pododdziałów lotnictwa. Żołnierze tej formacji w niełatwych warunkach realizowali swoje zadania na granicach lądowych (północno-wschodniej, południowej i zachodniej) i na granicy morskiej. Właśnie specyfika Wybrzeża spowodowała, że w wielotysięcznej grupie żołnierzy z zielonymi otokami znaleźli się również lotnicy.

Potrzebę wykorzystania lotnictwa do działań związanych z poszukiwaniem statków i kutrów rybackich widział już w końcu lat czterdziestych kmdr por. Roman Somnicki. Tenże oficer, pełniący do 1939 r. służbę w polskiej Marynarce Wojennej, już w latach II Rzeczypospolitej miał możliwość poznania zagadnień związanych ze współpracą lotnictwa z jednostkami pływającymi MW (m.in. we Flocie i Flotylli Rzecznej MW na Polesiu). I chociaż w końcu lat czterdziestych nie było jeszcze warunków do praktycznej realizacji tych propozycji, to jednak do tego tematu powrócono po kilku latach.

W 1956 r. dowództwo WOP zaczęło ponownie rozpatrywać sprawę wykorzystania samolotów do patrolowania wybrzeża morskiego. Podjęto nawet pewne działania. Na podstawie zarządzenia organizacyjnego (nr 13/WW) dowódca Wojsk Wewnętrznych (WW) gen. bryg. Julian Hibner polecił dowódcy WOP, aby ten przyjął do 1.10.1956 r. od dowódcy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW) Samodzielną Eskadrę Lotniczą Łączności KBW. Do realizacji tego przedsięwzięcia również nie doszło, ponieważ nowo mianowany dowódca WW gen. bryg. Wacław Komar anulował wcześniejsze decyzje w tej sprawie.

Kolejne czynności zmierzające do powołania pododdziału lotnictwa podjęto w połowie 1957 r. W tym okresie dowództwo WOP zdecydowało o czasowym wydzielaniu z eskadry KBW klucza samolotów t. PO-2 wraz z personelem latającym i obsługą techniczną. W kwietniu samoloty te przebazowano na lotnisko w Szczecinie-Dąbiu, z operacyjnym podporządkowaniem dowódcy 12 Brygady WOP (m.p. Szczec-